

*Олена Казакевич
(Дніпро, Україна)*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ДИСЦИПЛІН У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Трансформації в системі вищої освіти європейських країн та України, необхідність жити та працювати в умовах невизначеності та постійних змін, потреба у фахівцях нового покоління, які б володіли не тільки вузькоспеціалізованими знаннями у своїй галузі, але і надпрофесійними, універсальними компетенціями, такими як критичне та креативне мислення, командна взаємодія, навички ефективної комунікації та впливу тощо обумовлюють актуальність реалізації міждисциплінарних освітніх програм, метою яких є формування сукупності знань, умінь, навичок, ставлень та цінностей, які є запорукою майбутнього успіху здобувача та реалізації ним свого потенціалу. Міждисциплінарний підхід до вивчення проблеми спонукає здобувачів до її глибокого системного осмислення на основі порівняння фактів, творчого підходу, підвищує самостійність здобувачів, тим самим стимулює формування їх практичних навичок у контексті вирішення універсальних проблем сучасного світу. Міждисциплінарна інтеграція створює умови для глибокої професійної рефлексії та формування індивідуальної сукупності загальнокультурних та професійних компетентностей, тому є засобом реалізації індивідуального та компетентнісного підходів в освіті.

Такий підхід є однією з інновацій у вищій освіті України, але це практика, яка формується вже протягом останнього десятиліття в провідних країнах світу. Досвід запровадження та реалізації міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх програм у зарубіжних країнах (США, Польща, Велика Британія) дає нам змогу зробити висновки щодо особливостей проведення міждисциплінарного навчання у зарубіжних країнах:

- вивчення окремих навчальних дисциплін на основні поєднання знань, методів з різних спеціальностей;
- міждисциплінарні зв'язки між навчальними дисциплінами в освітній програмі;
- навчання здобувача освіти за двома освітніми програмами одночасно (очна форма);
- міждисциплінарні програми, які поєднують обов'язкові дисципліни з двох і більше спеціальностей [1].

Міждисциплінарні освітні (наукові) програми активно впроваджуються у вищу освіту прогресивними країнами Європейського простору. Розвиток таких програм в Україні відкриє нові професійні та академічні права майбутнім фахівцям та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національної системи вищої освіти в цілому. Міждисциплінарні освітні (наукові) програми вищої освіти вперше передбачено Законом України від 18 грудня 2019 року № 392-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти», які спрямовані на створення умов для формування унікальних наборів компетентностей випускників, а саме вчити

здобувачів адаптуватися до життя, вирішувати складні завдання з використанням системного комплексного підходу. Виникнення таких програм також обумовлено необхідністю вирішення проблеми, що виходить за межі однієї наукової галузі або спеціальності [2].

Необхідність застосування міждисциплінарного підходу вже включено до фахових компетентностей деяких спеціальностей у зв'язку з розумінням того, що міждисциплінарність – вимога сьогодення та запорука якісної вищої освіти. Попри те, що жодна міждисциплінарна програма в Україні не пройшла акредитацію через наявність певних суперечностей, декілька міждисциплінарних програм вже було запроваджено (ЛНУ ім. Івана Франка) [3, с. 36].

Таким чином, основною метою реалізації міждисциплінарного підходу в навчальному процесі є досягнення єдиної базової інтегральної компетенції, яка являє собою здатність фахівця виявляти, аналізувати, оцінювати і вирішувати актуальні, складні, комплексні проблеми і завдання, приймати самостійні, обґрунтовані, виважені рішення та генерувати нові, креативні ідеї під час навчання, що передбачає проведення теоретичних і практичних досліджень, здійснення інновацій і характеризується ризиками й невизначеністю умов та вимог.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шкура І. Зарубіжний досвід упровадження міждисциплінарних освітніх програм та можливості його застосування в Україні. *Педагогічні науки*. Бердянськ : БДПУ. 2020. Вип. 2. С. 114–123.

2. Про затвердження вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-vimog-do-mizhdisciplinarnih-osvitnih-naukovih-program-zareyestrovano-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-06-kvitnya-2021-roku-za-45436076>.

3. Матковський С. О., Гринькевич О. С., Миронюк А. К. Міждисциплінарність у вищій освіті: приклад реалізації в освітніх програмах з економіки і права. *Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження* : тези доп. між. наук.-практ. конф. Одеса, 2020. С. 36–38. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/ggf/naukova_diyalnist/naukovi_konf_GGF/Modeli_mizhdystsypinarykh_prohram_2020.pdf.

Світлана Карпова
(Дніпро, Україна)

ФІЛОСОФСЬКІ ДИСКУРСИ ҐРУНТОЗНАВСТВА

В сучасному філософському дискурсі тема ґрунту та ґрунтознавства майже не розкрита. Так, зустрічаються поодинокі дослідження у пострадянських наукових дослідженнях, в той же час ця тема більш інтерпретується та аналізується закордонними авторами. Нижче буде показано, як дослідники підходять до позначеної теми і як це стає можливим в першу чергу через